

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті

Химия және химиялық технология факультеті

Мұнай және әлемдік саясат

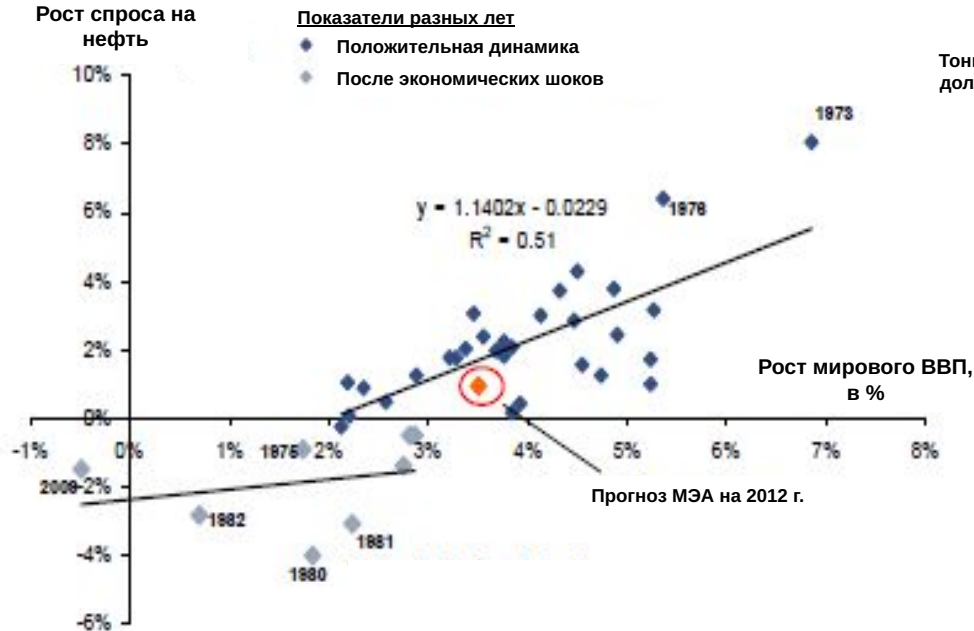
Орындаған: Сатжанов Н,
Қадыркүлоа Е

Тексерген: х.ғ.д, профессор
Мұсабеков Қ.Б.

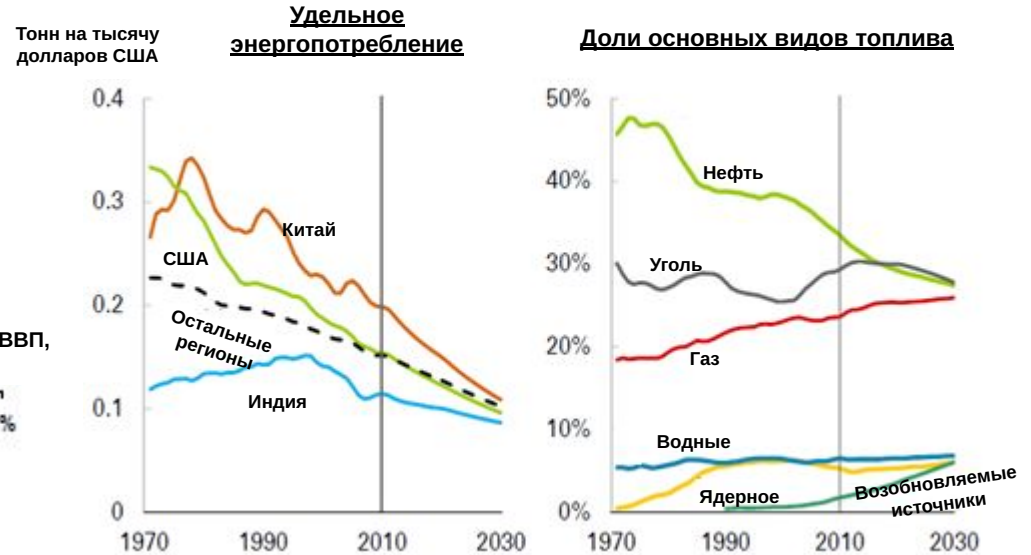
Энергетикалық нарықтағы жағдай

Әлемдік экономиканың мұнай бағасына тәуелділігі

Источник: Международный Валютный Фонд,
Международное Энергетическое Агентство, Citi Research

2030 жылға қарай энергия сыйымдылығын және негізгі отын үлесі конвергенция (болжам)

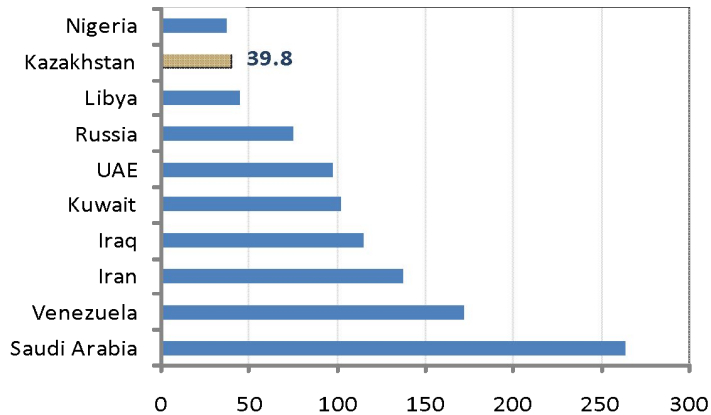

Источник: BP Energy Outlook 2030

Біршама мұнай бағасы 2% өсіммен қалса, көмірсутектерді сұраныс әлемдік ЖІӨ бар сызықтық корреляция болады.

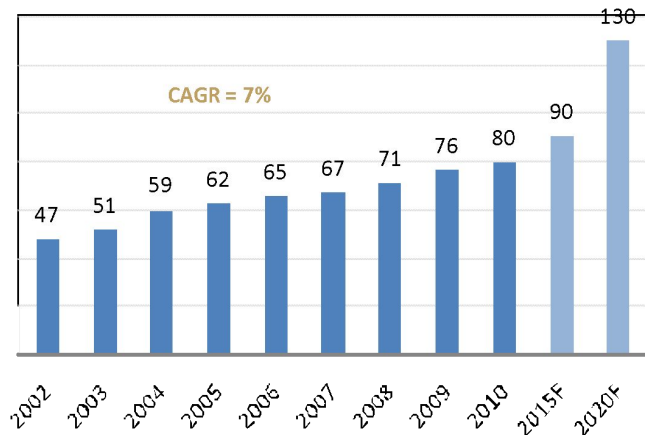
Қазақстан Республикасының мұнай және газ өнеркәсібі

Доказанные запасы сырой нефти в мире, млрд. барр.

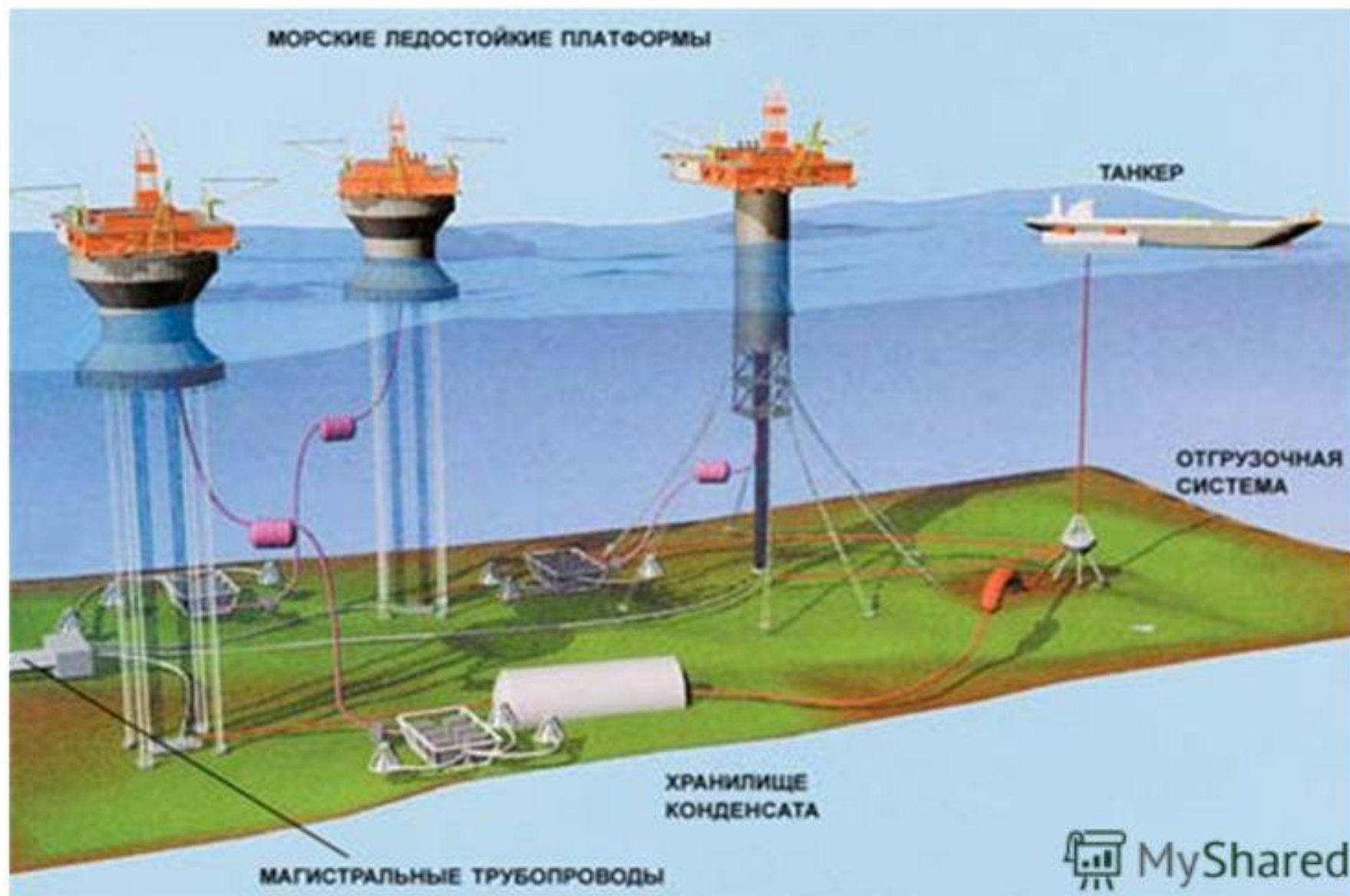
Добыча нефти в Казахстане, млн. тонн. ежегодно (с прогнозом к 2020 году)

Oil production in Kazakhstan, mtoe

- Қазақстан мұнай қоры бойынша әлемде тоғызыншы орында, қоры 39,8 млрд баррельді құрайды.
  - Қазақстан ТМД-да екінші ірі мұнай өндіруші мемлекет болып табылады
  - Табиғи газ қоры 3 триллион текше метрді құрайды, бұл табиғи газдың әлемдік қорларының 1% құрайды.
  - Қазақстанда мұнай өндіру 1,76 млн баррель/тәулігіне, немесе шамамен 80 млрд тоннаны құрайды.
  - Қазақстанда коммерциялық газ өндіру 25 млрд.куб.м болып табылады.
  - Мұнай өндіру көлемі 2020 жылы 60% ке көтеру жоспарлауда.
  - Каспий теңізіндегі мұнайды игеру Қазақстанның мұнай драйверін өсіруде.
  - 2035 жылға қарай, Каспий маңының шикі мұнайға әлемдік сұраныстың шамамен 9% қамтамасыз етеді
- 72 млрд. долл.**
АҚШ
Мұнайгаз қоры
инвестиция
секторы.
- 21%**
Қазақстанның ЖІӨ
мұнай секторы

Схема шельфовой добычи нефти. Баренцево море.

Алғаш рет 1970 жылдары әлем нарығында ең маңызды көмірсутек ресурстарын сату төмен бағамен бекітілген. Осы уақытқа дейін (жалған нарықтық) әртүрлі бағаларда сату орын алған.

«Мұнай бағасының революциясының» басталуының басты себебі (тәртіппен экспорттаушы елдерді арттыру) 1973 жылы араб-израиль соғысы болды. Араб елдері Израиль мемлекетін қолдаушы елдерге мұнайды сатпай байкот жариялады. Соңында елдерде мұнайтапшылығы туындап, әсерінен мұнай бағасы күрт өсті.

Бірақта бұл жағдай үлкен дауға әкеп соқты. Араб елдеріне қарсы америкалық ірі компаниялар арабтарға қарсы «мұнай қаруы» деп аталатын наразылық іс-қимылдар жасап, басқа мемлекеттерден мұнайды төмен бағада алып, ірі мұнай базасын құрды.

Страна	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Бахрейн	298	2292	2299	3334	3332	3345	3340	4468	4456	—	—
Иран	2234	22502	22641	33676	55626	66225	55026	55894	66772	77035	88474
Ирак	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Кувейт	3576	22726	22542	22470	22865	22815	22928	33777	44280	44300	44638
Оман	1835	11902	11706	11727	22056	22397	22477	22622	22960	22966	22986
Катар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Саудовская Аравия	112951	117588	220314	118083	119930	221227	118635	118772	220824	225206	225393
ОАЭ	6386	4469	4451	4488	5581	6618	7782	8807	7753	7710	8844

Страна	Нефть (млн.т)	Газ (млрд. куб.м)
Алжир	1500	4500
Бахрейн	-	90
Египет	600	2190
Иран	18900	29610
Иордания	-	-
Йемен	300	490
Ливия	5800	1540
Сирия	300	280
Судан	900	-
Тунис	100	65
Итого	28400	38765
Доля от мирового, %	15,6	20,7

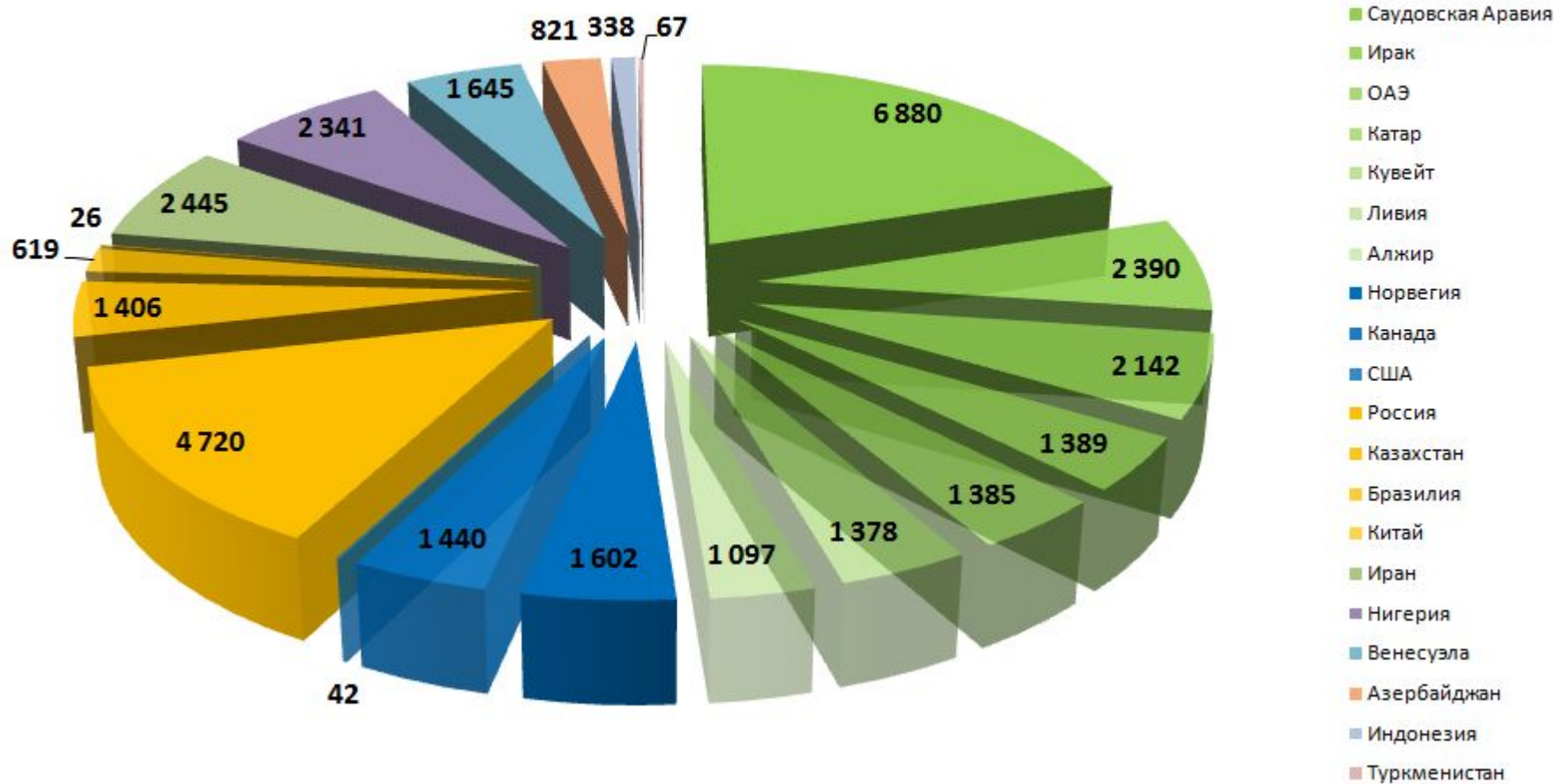
Осы жағдай ушығып 1973 жылы иран шахы Мохаммед Реза Пехлеви АҚШ туралы өз ойын америкалық журна «The New York Times» ашық интервью берді: «Сіздер біздің мемлекеттен төмен бағада мұнай сатып алып, өндірген мұнайөнімдерін жүз есе жоғыры бағада сатасыздар. Енді бізде мұнай бағасын он есе артық бағада сатамыз».

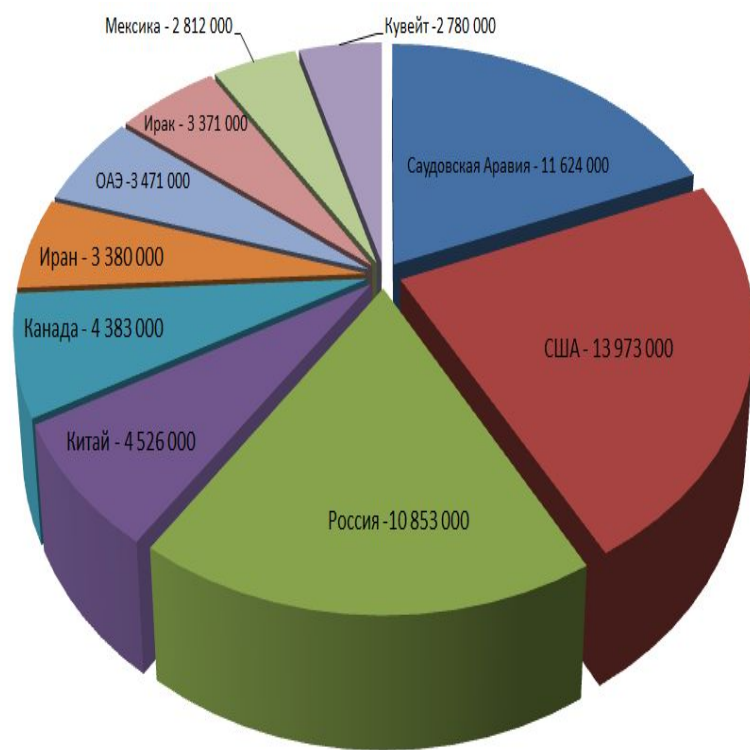
Бұл жағдайдан кейін АҚШтың жақын бірлестігі Сауд Арабия королі Фейсал АҚШ және батыс елдеріне мұнайды жоғары бағада сатуды қолдады. Соңында 1974 жылы мұнай бағасы ілемдік бағада төртінші рет көтерілді.

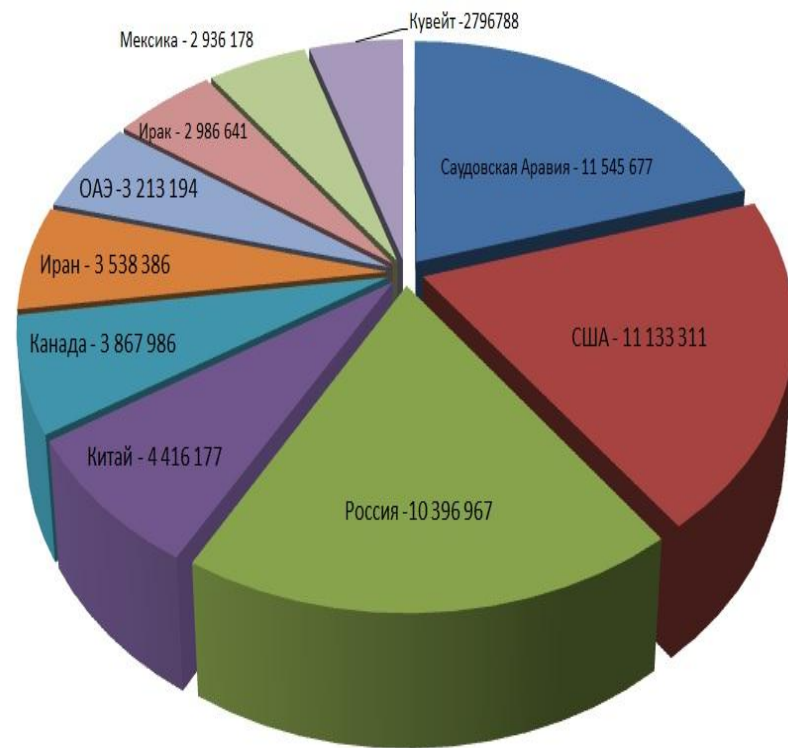

Экспорт нефти по странам, тыс. баррелей в день

Добыча нефти в мире таблица 2014

Добыча нефти в мире таблица 2015

Литературы:

¹См., например: Российская внешняя политика в условиях современных вызовов // Международная жизнь. 2002. № 6. С. 21-33.

²Newsweek. 2005.12 - 18 сентября. С. 18. Русское издание.

³*M.T. Klare. Resource Wars. The New Landscape of Global Conflict. New York, 2002. P. 32, 240.*

⁴BP Statistical Review of World Energy, 2004. London, June 2005. P. 6, 18.

⁵Ibid. P. 6.

⁶Ведомости. 2005. 31 августа.

⁷Источник: BP Statistical Review of World Energy, 2004. P. 9.

⁸*M.T. Klare. Op. cit. P. 114*

⁹IIAS Newsletter. June 2005. No 37. P. 6.

¹⁰Эксперт. 2005. № 34. С. 66.

**Назарларыңызға
рахмет**